

Yalçın Ergüdođan (Dünya Yalnız Bizim Değil Platformu)

“Tabağımızdakinin ‘bir hayvan’ olduğunu fark etmeliyiz!”

Bu sayımızda Őimdiye kadar hiç yer vermediğimiz bir konuya değinmek istedik: Hayvan Hakları. Tarihte ilk “Hayvanları Koruma Derneđi”ni 1825’de İngilizler kuruyor. Daha sonra birçok ülkede kurulan dernek 1931 yılında bir araya gelerek 4 Ekim gününü “Hayvanları Koruma Günü” olarak kabul ediyor. Türkiye’de ise ilk dernek, 1955 tarihinde Ankara’da kuruluyor. 15 Ekim 1978’de ise Paris UNESCO evinde Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi ilan ediliyor. On yıldır yapılan uluslararası hayvan hakları toplantısı ise bu yıl 21-24 Ağustos arasında Viyana’da gerçekleşecek.

Hayvanların insancıl muamele görmelerini sağlayan hayvan hakları tanımlamasına göre, hayvanların tıbbi ve kozmetik deneylerde kullanılması, derisi için öldürülmesi, eğlence için avlanması hak ihlali olarak tanımlanıyor. Eti için hayvan üretmek de kimi hayvan hakları savunucuları tarafından bir hayvan hakkı ihlali olarak nitelendiriliyor. Ergüdođan’ın başka bir söyleşisinde belirttiğine göre, o hayvanları beslemek için, o kadar çok tahıl tüketiliyor ki. Eđer hepimiz vejetaryen olsaydık dünyada açlık diye bir sorun olmayacağını söylüyorlar. Çünkü, eti için yetiştirilen hayvanlar, verilere göre üretilen mısır ve tahılların yüzde 70’ini tüketiyor. Dünyadaki hayvan sürüleri 8,7 milyar insanın kalori ihtiyacına denk miktarda tahıl tüketiyor. Tahmin edemeyeceğiniz kadar da su. Yani hayvanların özgürleşmesinin insanların özgürleşmesiyle diyalektik bir bütünlük taşıdığını hatırlatıyorlar.

Bu sayımızda söyleştiğimiz, yaşamının önemli bir bölümünü sol, sosyalist hareketler içinde geçiren Yalçın Ergüdođan aslında bir gazeteci. 2004 yılından bu yana Birgün Gazetesi’nde hazırladığı Dünya Yalnız Bizim Değil sayfasında hayvan hakları temelli haber ve yazılara yer veriyor. İstanbul Çevre Konseyi, "Türkiye medyasının en özgün tematik sayfası" olarak kabul edilen bu sayfanın kurucusu ve editörü Ergüdođan’a, "doğa, çevre ve hayvan haklarına" ilişkin "en özgün, nitelikli yayın" ve "en iyi köşe yazısı" ödülü verdi. Ergüdođan aynı

zamanda, www.sesonline.net adresli haber sitesinin genel yayın yönetmenliğini yapıyor. “Yaşam Savunusu” adını verdiği yeni kitabı Eylül ayında Kalkedon Yayınları’ndan çıkacak.

Hayvan severle hayvan hakları savunucusu arasında nasıl bir fark var?

‘Hayvan sever’ ile ‘hayvan hakları savunucularını’ kalın çizgilerle ayırt eden en önemli nokta, hayvan hakları savunucularının tüm hayvan türlerinin ayrımsız hakları ve özgürlüklerini savunması. Bir hayvanın güzel olması, cana yakın olması, sevimliliği gibi ölçütler hayvan hakları savunucularının mücadelesinde belirleyici bir özellik değil. Hayvan hakları savunucuları, hayvanları yiyecek ya da giyim malzemesi, eğlence ya da deney aracı olarak kullanmanın yanlış olduğunu yüksek sesle savunur. “Sanayi tipi üretim” olarak adlandırılan ve en ağır işkence altında bulunan hayvan üreticiliğine karşı çıkar. Sevmek zorunda değilsinizdir. Ama haklarına saygı göstermek zorundasınızdır.

Türkiye hayvan hakları konusunda hangi noktada?

Hak mücadeleleri aslında bir bütün ama ülkemizde böyle algılandığını söyleyemeyiz. Bu çerçeveden bakıldığında hayvan hakları mücadelesi Türkiye’de yeni yeni bir varlık oluşturuyor. Yasal düzenlemeler anlamında Türkiye’de 5199 sayılı "Hayvanları Koruma Yasası" var. Bu yasa yakın zamanda, 2004’te, "AB'ye uyum yasaları" çerçevesinde hazırlandı ve yürürlüğe girdi. Şimdi gelişen hak mücadeleleri ve dipten gelen bir dalga ile yasanın daha işlevli ve yararlı hale getirilmesi için çabalar var. Yasada hayvanlara yönelik kötü muameleyi caydırıcı cezai tedbirler hemen hemen hiç yok. Çoğu para cezası ile geçiştirilmiş. Yani parayı ödeyenin hayvanlara kötü muameleyi yapabileceği gibi bir durum var yasanın genel mantalitesinde. Yasa, belediyelere sokakta yaşamaya terk edilen hayvanları kısırlaştırıp, tedavi ve bakımlarının yapılarak alındıkları yere bırakılmasını öngörse de, belediyeler en kestirme yol olarak toplu öldürme (itlaf) yolunu tercih ediyor. Kimse de yasal anlamda bir şey yapamıyor. Kuduz söylentisi itlafı hedefleyen belediyeler için adeta bir “can simidi”. Avrupa’da "kuduz" vakasının görüldüğü tek ülke Türkiye dersek hiç abartmamış oluruz. Çünkü Türkiye yabanıl hayatta yapılması gereken çok basit mücadeleyi yapmıyor. 15 Ekim

1978'de Paris UNESCO evinde ilan edilen ‘‘Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi’’* var. Tüm ülkelerde mevzuatı bildirgedeki genel yaklaşımlara uyumlu haline getirme çabası ana hedef olmalı.

İnsan merkezli yaşam algısının hayvan dünyasına yansımaları nasıl oluyor?

BirGün gazetesinde ve sesonline.net haber portalında yazdığım köşe yazılarında sık sık vurguluyorum. İnsan türü benmerkezci. Kibirli. En ‘‘akıllı’’, en ‘‘zeki’’ hayvan türü olduğu iddiasında. Aslında hayvan türü olarak bile ifade etmiyor tabii kendisini. Ama ne yapalım ki memeli bir hayvan türü. ‘‘En akıllı’’ olduğunu sanan insan türünün içinden daha akıllı olduğunu iddia edenlerin kurduğu düzenlerin bugün vardığı nokta, ‘‘kr daha fazla kr’’ güdüsüyle ancak varlığını sürdürebiliyor. Bu durum da her Őeyin alınıp satılabilir hale dönüŐtürülmesine neden oluyor. Doėaya da, canlı yaşamına da öyle bakılıyor. Yani ‘‘en akıllı’’, ‘‘en zeki’’ olduğunu iddia eden ‘‘insan türü’’, diğer tüm canlılarla birlikte üzerinde yaŐadığımız gezegeni yok etme noktasında...

Hayvan haklarına duyarlı olan herkes vejetaryen mi olmalıdır?

* Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne http://www.sesonline.net/php/genel_sayfa.php?KartNo=11287 adresinden ulaşılabilir.

Her hayvan hakları savunucusunun “vejetaryen” olması beklenemez tabii. Vejetaryen olma hali ahlaki bir davranış biçimi. Tabağımızdakinin “bir hayvan” olduğunun farkında olmamız gerektiğine inanıyorum.

Dünya Yalnız Bizim Değil Platformu olarak gerçekleştirdiğiniz herhangi bir eylem, etkinlik ya da somut bir çalışma var mı?

Şu anda “Türkiye medyasının en özgün tematik sayfası” olarak kabul edilen ve 2004’ten bu yana BirGün gazetesinde hazırladığım “Dünya Yalnız Bizim Değil” adlı doğa ve hayvan hakları sayfasını yayınlamaya başladıktan sonra aynı adla hak mücadelesine girişmek için Dünya Yalnız Bizim Değil (DYBD) Platformu’nu 8 Temmuz 2004’te kurdum. Gerçekleşen tüm nükleer karşıtı miting ve etkinliklere, küresel ısınmaya dikkat çeken etkinliklere, barış gösterilerine katıldık platform olarak. İzmir’de Çiğli Belediyesi ile birlikte geçtiğimiz Haziran ayında “Dünya Yalnız Bizim Değil” konulu ilköğretim öğrencilerine yönelik şiir, kompozisyon ve resim yarışmasının düzenlenmesinde etkin rol aldık ve fikri destek verdik. Doğanın ve hayvanların ne kendini savunacak ‘avukatları’, ne çıkarlarını koruyacak ‘sendikaları’, ne de ‘oy hakları’ var. Görev, duyarlı insanlara yani “yaşam savunucularına” düşüyor...

e-posta: dunyayalnizbizimdegil@yahoo.com

web: <http://www.yahogroups.com/groups/dunyayalnizbizimdegil>